

JYVÄSKYLÄ | LAUKAA | MUURAME | TOIVAKKA

Kunnallisten jätehuoltomääräysten perustelumuistio

LUONNOS

Jyväskylän seudun
JÄTELAUTAKUNTA

Hyväksytty x.x.xxxx (x §)
Voimassa x.x.xxxx alkaen

Sisältö

1 LUKU	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	4
1 §	Soveltamisala.....	4
2 §	Määritelmät.....	4
3 §	Jätehuollon tavoitteet.....	4
2 LUKU	Kunnan jätehuoltojärjestelmään kuulumisen	5
4 §	Velvollisuus kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään.....	5
5 §	Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu eli TSV jätehuoltopalvelu.....	6
6 §	Kiinteistöittäisen jätteenkuljetukseen järjestäminen.....	6
7 §	Kiinteistökohtainen jäteastia	7
8 §	Kiinteistöjen yhteinen jäteastia eli kimppa	8
9 §	Asuntoaluekohtainen jätteenkeräysjärjestelmä	9
10 §	Saareissa sijaitsevan kiinteistön seka- ja biojätehuollon järjestäminen	10
11 §	Sekalaisen yhdyskuntajätteen toimittaminen alueelliseen keräyspisteeseen	10
12 §	Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	11
13 §	Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	11
3 LUKU	Jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	12
14 §	Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit.....	12
15 §	Sekajäte	13
16 §	Asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet	13
17 §	Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen erilliskeräysvelvoitteet	14
4 LUKU	Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	14
18 §	Kompostointi	14
19 §	Jätteen polttaminen	16
20 §	Jätteen hautaaminen, upottaminen tai johtaminen viemäriverkkoon.....	16
5 LUKU	Jäteastiat ja niiden tyhjentäminen	17
21 §	Jäteastiatyypit	17
22 §	Jäteastioiden merkitseminen.....	18
23 §	Jäteastioiden täyttäminen	18
24 §	Jäteastioiden tyhjennysvälit	19
25 §	Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen.....	21
26 §	Kunnossapito ja pesu.....	21
6 LUKU	Jätteen keräyspaikat	21
27 §	Jäteastian sijoittaminen.....	21
28 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	22
29 §	Jätekuilut.....	23
30 §	Alueelliset keräyspaikat.....	23
7 LUKU	Jätteenkuljetus.....	23
31 §	Kuormaaminen ja kuljettaminen	23
32 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen.....	24
33 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	25
8 LUKU	Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat lietteet.....	25

34 § Saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	25
35 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse	26
36 § Jätevesilietteen omatoiminen käsittely	26
9 LUKU Roskaantumisen ehkäiseminen	28
37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto	28
38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	28
10 LUKU Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	29
39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto	29
40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	30
41 § Erityisjätteet	30
11 LUKU LUKU Muut määräykset.....	30
42 § Tiedottamisvelvoite	30
43 § Jätehuoltomääräysten valvonta	31
44 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	31
45 § Voimaantulo	31
46 § Siirtymäsäännökset	31

1 LUKU Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021) ja muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, tiettyä aluetta koskevia yleisiä määräyksiä.

Näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan Jyväskylän seudun jätelautakunnan toimialueella, joka on sama kuin kunnallisen jäteyhtiön, Mustankorkea Oy:n, toiminta-alue.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää yhdyskuntajätettä sekä kunnan omassa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvää yhdyskuntajätettä. Asumisessa ja kunnan hallinto ja palvelutoiminnassa syntyvät saostus- ja umpisäiliölietteet tai niihin rinnastettavat muut lietteet kuuluvat myös kunnan jätehuoltovastuulle. Lisäksi kunnan vastuulle kuuluu edellä mainittujen jätteen kanssa samaa jäteastiaa tai keräyspaikkaa käyttävien liikehuoneistojen yhdyskuntajäte.

Jätehuoltomääräykset koskevat myös osittain muuta kuin kunnan järjestämisvastuulle kuuluvaa jätehuoltoa. Jätehuollon käytännön järjestelyitä ja teknisiä vaatimuksia koskevat määräykset koskevat myös kunnan järjestämisvastuun ulkopuolisia toimijoita jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Tämä on säädetty jätehuoltomääräyksissä jätelain 91 §:n mukaisesti.

Näitä jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta sairaaloiden, terveyskeskusten, laboratorioden, muiden tutkimus- ja hoitolaitosten sekä eläinlääkintälaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen, viiltävän ja pistävän jätteen eikä eläinperäisen jätteen jätehuollon järjestämiseen, jos niistä on muualla säädetty tai määrätty erikseen. Nämä jätteet on ominaisuuksiensa vuoksi käsiteltävä erityisten säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Jos jostakin asiasta ei ole kyseisten jätteen osalta erikseen säädetty, sovelletaan tällöin jätehuoltomääräyksiä.

2 § Määritelmät

Määritelmässä on pyritty selventämään niitä käsitteitä, joita määräyksessä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Jätelaissa ja -asetuksessa käytetyt käsitteet määritellään samalla tavalla kuin lainsäädännössä.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Määräyksessä kerrotaan lyhyesti tavoitteista, joihin pyritään tilanteessa, kun jätettä on syntynyt ja jolloin jätehuoltoa ja jätehuoltomääräyksiä tarvitaan. Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavia määräyksiä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä velvoitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä.

Jätelain 8 §:ssä kaikkia toimijoita veloitetaan ensisijaisesti vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta sekä ohjaamaan toimintaa mahdollisuuksien mukaan etusijajärjestyksen mukaisesti. Jos jätteen syntyä ei pystytä välttämään, etusijajärjestyksen mukaan jäte tulee ensisijaisesti valmistella uudelleen käyttöön tai kierrätykseen. Ellei tämä ole mahdollista, jäte voidaan hyödyntää energiana tai viimeisenä vaihtoehtona ohjata loppusijoitukseen.

2 LUKU Kunnan jätehuoltojärjestelmään kuuluminen

4 § Velvollisuus kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan jätehuollon järjestämistä varten kuuluva jäte alueella kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanottoaikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään. Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuin- tai vapaa-ajan rakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piirissä.

Velvollisuus kuulua kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen käytettäviä tai käytettävissä olevia kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautetaisiin velvollisuudesta kuulua jätehuoltoon. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin asuinkelvoton kiinteistö, voidaan jätemaksu jättää perimättä jätelain 81 §:n mukaisesti.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään yhdyskuntajätteen osalta, joka kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Velvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain 32 §:n mukaista kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällaista jätettä on mm. kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspaikkaan tai alueelliseen keräyspaikkaan. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten sallimissa rajoissa) eikä luovuttaa muualle kuin kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Näin varmistetaan kunnallisen jätehuollon toimivuus.

Jos kiinteistöllä on muutakin kuin kunnan jätehuollon järjestämistä varten kuuluva toimintaa, ei tässä toiminnassa syntyvää jätettä ole tarvetta luovuttaa kunnan järjestämään jätehuoltoon, jos sitä ei kerätä yhdessä kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kanssa. Jos jätteet kiinteistöllä kerätään kuitenkin yhdessä, ne kaikki kuuluvat tällöin kunnan järjestämään jätehuoltoon. Esimerkiksi jos kiinteistöllä on sekä asumista että yritystoimintaa ja yritykset käyttävät toiminnassaan syntyneelle jätteelle samoja jäteastioita kuin kotitaloudet, kunta huolehtii silloin koko tästä jätehuollon kokonaisuudesta.

5 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu eli TSV jätehuoltopalvelu

Jätelain 33 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen jätteen jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää. Jätteen tulee laadultaan ja määrältään soveltua kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut jätteen haltijoille tai tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei tietyllä alueella ole kohtuullisesti saatavilla.

Jos toiminnanharjoittaja tarvitsee jätehuoltopalvelua Mustankorkea Oy:ltä, noudatetaan palvelun tarpeesta ilmoittamiseen, pyytämiseen ja sopimiseen jätelaissa säädettyjä menettelyjä. Koska näistä menettelyistä on määritetty jätelaissa, jätehuoltomääräyksissä viitataan tähän jätelain sääntelyyn.

Palvelupyynnöön liittyvät menettelyt ovat erilaisia riippuen tarvittavan jätehuoltopalvelun vuotuisesta arvosta ja kiireellisyydestä. Kunnalliselta jäteyhtiöltä alle 2000 euron palvelun pyytämiseen on yksinkertaisempaa kuin yli 2000 euron palvelun pyytäminen.

Jos kyseessä on muusta kuin ennalta arvaamattomasta kiireestä johtuva yli 2000 euron arvoisen vuotuinen kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun tarve, tulee jätteen haltijan osoittaa mahdollinen palvelunpuutetilanne ja tehdä palvelupyyntö Materiaalitorissa, joka on jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalusta. Palvelutarpeesta on ilmoitettava Materiaalitorissa vähintään 14 vuorokauden ajan jätelain 143 a §:n mukaisesti. Ellei palvelulle ole tullut markkinoilta tarjousta kohtuullisin ehdoin tässä määräajassa, voi jätteen haltija pyytää kunnan toissijaista palvelua tekemällä tietoaalustassa TSV-pyyntö. Jos jäte soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään, on kunnallisen jäteyhtiön mahdollista järjestää pyydetty palvelu. Tarvittavista palvelusta tehdään sopimus Mustankorkea Oy:n ja palveluita tarvitsevan toimijan välillä. Sopimus voi olla korkeintaan kolmen vuoden mittainen ja sen tulee olla määräaika-suudesta huolimatta irtisanottavissa.

Jätteen haltijalla ei ole velvollisuutta ilmoittaa palvelun tarpeesta Materiaalitorissa, jos Mustankorkea Oy:ltä hankittava palvelu on arvoltaan alle 2000 euroa vuodessa tai jos palvelun tarve on yllättävä ja kiireellinen.

Jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustaa eli Materiaalitoria ylläpitävät Ympäristöministeriö ja Motiva, joilta saa myös Materiaalitorin käyttöä koskevaa neuvontaa.

6 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetukseen järjestäminen

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten kiinteistön tulee hoitaa velvollisuutensa kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään joko kiinteistökohtaisella jäteastialla, lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla tai tietyin edellytyksin alueellisen keräyspisteen kautta, esimerkiksi jos kiinteistöllä ei sen sijainnin vuoksi pääse jäteautolla ajamaan läpi vuoden. Alueellisten keräyspisteiden käytöstä on määrätty jätehuoltomääräysten 10 ja 11 §:ssä.

Jätelain 41 §:n mukaan jätehuollon järjestäminen on ensisijaisesti kiinteistön haltijan vastuulla. Jos kiinteistöllä ei ole haltijaa, on jätehuollon järjestämisvastuu tällöin kiinteistön omistajalla. Kuuluminen kunnan jätehuoltojärjestelmään perustuu jätelakiin ja jätehuolto-

määräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan. Sen vuoksi kunnan järjestämään kuljetukseen kuulumisesta ei tehdä erillistä sopimusta.

Kiinteistökohtaista tai lähikiinteistöjen yhteistä jäteastiaa voidaan pitää ensisijaisena vaihtoehtona kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee usein kiinteistön tarpeita parhaiten, kun keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Jäteastian koko ja tyhjennysväli tulee mitoittaa kiinteistön tarpeisiin nähden oikeaksi. Samoin kaikkien rivi- ja kerrostalojen sekä muiden kuin asuinkiinteistöjen on aina järjestettävä jätehuolto joko omalla jäteastialla tai kimppa-astialla.

Jos kiinteistö järjestää jätehuoltonsa kiinteistökohtaisella tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla, se on mahdollista vain, jos jäteastian saa sijoitettua sellaiseen paikkaan, josta tyhjennys ja jätteenkuljetus voidaan jäteautolla hoitaa. Kulkuyhteyden jäteastialle tulee olla kantava ja esteetön. Kiinteistöt, joihin ei tien ominaisuuksien vuoksi voi ajaa jäteautolla (esim. saareissa sijaitsevat kiinteistöt, joihin ei ole tieyhteyttä tai kiinteistöt, joihin johtava tie ei kestä jäteautoa), voivat sijoittaa jäteastiansa kiinteistön ulkopuolelle jäteauton reitille, kunhan tästä sovitaan alueen maanomistajan kanssa. Luvan saaminen jäteastian sijoittamiseen on jäteastian omistajan tai haltijan vastuulla. Tietoa maanomistajista voi tiedustella Maanmittauslaitokselta.

Tieto kiinteistön jätehuollon järjestämisestä kirjataan jätehuollon asiakasrekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, asiakkaan tulee ilmoittaa asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista. Muutokset huomioidaan ilmoituspäivästä alkaen.

Jätehuoltoviranomainen voi määrätä kiinteistölle jätehuoltomääräysten mukaiset palvelut, jos kiinteistö ei ole hoitanut velvollisuuttaan kuulua kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Jätehuoltopalvelut voivat olla kiinteistökohtaisten jäteastioiden tyhjennykset tai alueellisen keräyspisteen jäteastioiden käyttö.

Jätehuoltoviranomainen lähettää tarvittaessa jätehuoltojärjestelmään kuulumattoman kiinteistön omistajalle tai haltijalle huomautuskirjeen, jossa kerrotaan, miten jätehuolto tulee kiinteistölle järjestää. Kirjeessä tiedotetaan siitä, mitkä palvelut jätehuoltoviranomaisen määrää, jos jätehuoltoa ei ole määräaikaan mennessä oikealla tavalla järjestetty. Huomautuskirjeellä asiakas saa tiedon jätehuoltovelvoitteistaan ja sellaisetkin kiinteistöt saadaan kunnallisen jätehuollon piiriin, jotka eivät ole erikseen ilmoittaneet jätehuollon järjestämisestä.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla käytössään sekajätteelle tarkoitettu jäteastia. Lisäksi kiinteistöllä tulee olla käytössään jäteastiat kierrätyskelpoisille jätelajeille, jos erilliskeräystä edellytetään jätehuoltomääräysten 16 tai 17 §:ssä.

Kiinteistön haltijan on järjestettävä kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten keräyspaikka ja hankittava jätteiden keräämisen soveltuva jäteastia jätelain 40 §:n mukaan. Keräyspaikan

tulee olla jätehuoltomääräysten 27 §:n mukainen ja jäteastian tai -säiliön jätehuoltomääräysten 21 §:n mukainen. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella (esimerkiksi pihan sijaan isomman tien varressa), jos kiinteistön haltija sopii asiasta alueen maanomistajan kanssa. Kiinteistön haltijan on laitettava kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluva jäte omaan kiinteistöittäiseen tai yhteiseen jäteastiaan. Jätettä, joka kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ei saa viedä muihin keräyspaikkoihin.

8 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia eli kimppa

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluminen voidaan järjestää määräysten mukaisesti myös lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla eli kimppa-astialla. Kimppa-astian käyttö on mahdollistettu lähemmäs sijaitsevilla kiinteistöillä jätelain 40 §:n mukaisesti. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseville lähikiinteistöille, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Määräys vastaa velvoitetta kuulua alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen, minkä on katsottu oikeuskäytännössä tarkoittavan sitä, että jätehuolto on järjestettävä kiinteistön sijaintialueella. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Asemakaava-alueella lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt. Asemakaava-alueen ulkopuolisella alueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapurit tai tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat aina muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat ovat sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpoissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla pidempikin.

Kun kiinteistön omistaja tai haltija järjestää jätehuollon yhteisellä jäteastialla, on kiinteistön omistajien tai haltijoiden sovittava tästä yhdessä. Tärkeintä on, että kimppa-astian käyttö on seurattavissa, eikä liian suuria ja hallitsemattomia kimppoja muodostu. Tämän vuoksi kimppa-astiasta on sovittava kirjallisesti Mustankorkea Oy:n kanssa. Kimpoilla on aina oltava nimettynä yhteyshenkilö, joka vastaa kimpassa tapahtuvista muutoksista ja osakkaiden tiedottamisesta. Tällä varmistetaan, että jätehuollon asiakasrekisteriin saadaan riittävät ja oikeelliset tiedot. Koska kimpasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken, ei voi ottaa uusia kiinteistöjä kimppaan mukaan ilman kimpan yhteyshenkilön suostumusta. Sopimuksessa määritellään muun muassa yhteiskeräyspisteen käyttäjien maksusuodet.

Kimppa-astian käyttö vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä perustuu jätehuoltomääräysten 8 §:n periaatteisiin. Vapaa-ajan kiinteistön jätehuolto ei voi säännönmukaisesti perustua jätteiden kuljettamiseen vakituiselle asuinkiinteistölle. Järjestely olisi jätelain vastainen. Lisäksi on otettava huomioon, että jos vakituisen asuinkiinteistön ja vapaa-ajan kiinteistön kimpat sallittaisiin esimerkiksi saman kunnan tai jätteyhtiön alueella, jouduttaisiin tilanteeseen, jossa ulkopaikkakuntalaiset olisivat eriarvoisessa asemassa, ja näin loukattaisiin Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:ssä jokaiselle turvattua oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun.

Kimppa-astiaan voidaan kerätä seka- ja biojätettä sekä kierrätettäviä jätteitä. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen ja edullinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

Kimppa-astian yhteyshenkilön on huolehdittava, että jäteastian sijoittamiselle on maanomistajan lupa. Tietoa maanomistajista voi tiedustella Maanmittauslaitokselta.

Kimppa-astiaa käyttävien kiinteistöjen on varmistuttava riittävästä astiatilavuudesta jokaista osakasta kohden. Kimppa-astian tilavuuden on vastattava kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteisen astian käyttö saa aiheuttaa epäasianmukaista jätteiden käsittelyä tai roskaantumista. Kullakin sekajätteen kimppa-astiaa käyttävällä vakituudessa asuinkäytössä olevalla kiinteistöllä on oltava käytössään sekajätteen astiatilavuutta vähintään 40 litraa neljää viikkoa kohden ja vapaa-ajan kiinteistöillä vähintään 20 litraa neljää viikkoa kohden. Mitoituksessa on otettu huomioon jätehuoltomääräysten mukaiset kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet. Tyypillisesti kuitenkin jätettä syntyy huomattavasti tätä enemmän, jolloin kapasiteettiakin on oltava enemmän. Jos kimpan jäteastioiden kapasiteetti alittaa minimikapasiteetin, jäteastiat on vaihdettava suurempiin tai keräyspaikalle on tuotava lisäastioita.

Jos kimppa-astia on järjestetty kierrätettävien jätteiden keräystä varten, astian on oltava niin tilava, ettei kierrätettäviä jätteitä ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteen joukkoon. Esimerkiksi biokimpassa yhtä kahden viikon välein tyhjennettävää biojäteastiaa (240 l) voi käyttää maksimissaan noin viisi omakotitaloa, mutta jos kimpassa on pieniä talouksia, voi käyttäjiä olla enemmänkin.

Jos yhteisen jäteastian ylläpidossa ja käytössä on toistuvia laiminlyöntejä, on perusteltua jätehuollon toimivuuden kannalta, että jätehuoltoviranomainen voi kehottaa ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin, kuten esimerkiksi kasvattamaan astiakokoa tai muuttamaan jäteastian tyhjennysväliä. Jätehuoltoviranomainen voi lakkauttaa kimppa-astian käytön kokonaan tai osittain, jolloin yhteisastian osakkaat tai osa osakkaista palaavat käyttämään omia jäteastioitaan. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi se, että kimpan jäteastia on sijoitettu paikkaan, josta sitä ei saada toimivasti tyhjennettyä.

Valvovana viranomaisena kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua kimppa-astian käyttöön, jos käytöstä aiheutuu roskaantumista tai haittaa terveydelle ja ympäristölle. Jos esimerkiksi käytössä oleva astiatilavuus ei riitä haittojen ehkäisemiselle, ympäristönsuojeluviranomainen voi esimerkiksi vaatia suurempaa jäteastiaa tai tiheämpää tyhjennysväliä.

9 § Asuntoaluekohtainen jätteenkeräysjärjestelmä

Asuntoaluekohtaisia jätteenkeräysjärjestelmiä eli keskitettyjä jätteenkeräysjärjestelmiä voidaan järjestää asuinalueille, joissa kaavassa tai muussa suunnitelmassa on varattu alue jätteenkeräyspisteelle. Näissä järjestelmissä käytetään korttelikohtaisia tai usean korttelin yhteisiä vastaanottopaikkoja yhdyskuntajätteelle. Järjestelmillä pyritään kierrätysasteen kasvattamiseen, ympäristöhaittojen minimointiin ja jätehuollon tehokkaaseen toteuttamiseen.

Asuntoaluekohtainen keräys vaatii toimiakseen jätteenkeräysvälineille sitä varten tehdyn aluevarauksen asemakaavassa tai muussa alueen käyttöä ohjaavassa suunnitelmassa sekä selkeän

vastuutahon investoinneille. Korttelikeräys soveltuu järjestelmänä lähinnä uusille, tiiviisti rakennetuille asuinalueille.

Asuntoaluekohtaiset jätteenkeräysjärjestelmät voidaan tulkita kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen muodoksi, jossa jätehuoltovelvoite täytetään kuulumalla järjestelmän käyttäjäksi. Jotta järjestelmä on toimiva, kaikkien alueen kiinteistöjen on oltava nimenomaan alueella olevan järjestelmän käyttäjiä. Jos tällaista velvoitetta ei olisi ja samalle alueelle järjestettäisiin myös kiinteistökohtaisia jäteastioita, ei saavutettaisi niitä tehokkuus- ja ympäristöhyötyjä, joita keskitetyillä ratkaisuilla tavoitellaan.

10 § Saarella sijaitsevan kiinteistön seka- ja biojätehuollon järjestäminen

Saarella sijaitsevilla vakituksilla ja vapaa-ajan kiinteistöillä on velvollisuus kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään jätelain 32 §:n nojalla. Velvollisuus on olemassa siitä huolimatta, että kiinteistölle ei pääse jäteautolla.

Kiinteistöt voivat jätehuoltomääräysten mukaisesti hankkia joko oman tai lähinaapurien kanssa yhteisen jäteastian ja sijoittaa sen mantereelle maanomistajan luvalla, esimerkiksi venevalkamaan. Toinen vaihtoehto on kuulua satamassa tai venevalkamassa sijaitsevan seka- ja biojätekeräyspisteen käyttäjäksi. Saarella sijaitsevien kiinteistöjen kierrätettävien jätteiden jätehuolto tulee järjestää näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Biojätteen voi myös kompostoida saarikiinteistöllä.

Jos kiinteistö ei ole ilmoittanut seka- ja/tai biojätepalveluiden käytöstä, jätehuoltoviranomainen määrää kiinteistölle jätehuoltomääräysten mukaiset palvelut. Keräyspisteen käytöstä perittävistä maksusta säädetään jätetaksassa. Jätehuoltoviranomainen lähettää jätehuoltojärjestelmään kuulumattomalle kiinteistön omistajalle tai haltijalle huomautuskirjeen, jossa kerrotaan veloitteesta ja annetaan jätehuollon järjestämiseen vaihtoehdot. Kirjeessä tiedotetaan siitä, mitkä palvelut jätehuoltoviranomaisen määrää kiinteistölle voimaan, jos jätehuoltovelvoitteita ei ole määräaikaan mennessä täytetty. Asiakas saa aina kirjeellä tiedon veloitteistaan ja sellaisetkin saarella sijaitsevat kiinteistöt saadaan kunnallisen jätehuollon piiriin, jotka eivät ole erikseen ilmoittaneet jätehuollon järjestämisestä.

11 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen toimittaminen alueelliseen keräyspisteeseen

Kiinteistöt, joille ei pääse tien teknisten ominaisuuksien vuoksi ajamaan jäteautolla läpi vuoden tai joiden läheisyyteen ei saa sijoitettua kiinteistökohtaista jäteastiaa tai joilla ei ole mahdollisuutta kimppa-astian käyttöön, ovat yhtä lailla velvoitettuja kuulumaan kunnan järjestämään jätehuoltoon jätelain 32 §:n mukaisesti. Määräyksessä tarkoitetaan sellaisia kiinteistöjä, joille ei päästä jäteautolla suorittamaan jäteastiatyhennyksiä ympäri vuoden. Tällaisia kiinteistöjä varten on toimialueella sekajätteen alueellisia keräyspaikkoja, jonka käyttäjäksi kyseiset kiinteistöt voidaan ohjata tai määrätä.

Ensisijaisena vaihtoehtona jätehuoltoon kuulumiselle voidaan kuitenkin pitää kiinteistöittäistä keräystä, kimppa-astiat mukaan lukien. Ensisijaisesti tulee selvittää, saako jäteastian sijoitettua kiinteistön ulkopuolelle (maanomistajan luvalla) sellaiseen paikkaan, josta se voidaan jäteautolla käydä tyhjentämässä tai onko kiinteistön mahdollista käyttää kimppa-astiaa. Alueellisen sekajätteen keräyspaikan käyttämisen voidaan katsoa olevan viimeinen vaihtoehto kuulua kunnalliseen

jätehuoltojärjestelmään, kun muut vaihtoehdot on kartoitettu. Tämän vuoksi alueellisen keräyspisteen käyttö on mahdollista vain jätehuoltoviranomaisen suostumuksesta tai määräämänä. Keräyspaikan käytöstä perittävästä maksusta säädetään jätetaksassa.

Raskaalla kalustolla ajettavien ajo- ja kulkuväylien ominaisuuksista on määrätty jätehuoltomääräysten 27 §:ssä.

Jätehuoltoviranomainen voi myös määrätä kiinteistön käyttämään alueellista sekajätteen keräyspistettä, jos kuulumista jätehuoltoon ei saada muulla ensisijaisella tavalla hoidettua. Jätehuoltoviranomainen ilmoittaa kiinteistön omistajalle tai haltijalle jätehuoltovelvoitteet sekä keräyspisteen olevan keräyspisteen käyttäjä. On perusteltua, että jätehuoltoviranomainen voi määrätä käyttämään alueellista keräyspistettä, jotta myös ne kiinteistöt, joille ei pääse jäteautolla astiaa tyhjentämään saadaan kunnallisen jätehuollon piiriin.

12 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa pakkaavilla jäteautoilla eikä vastaanottaa alueellisilla keräyspaikoilla. Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet.

Jätteen haltija vastaa jätelain 41 §:n mukaisesti tällaisten jätteiden kuljettamisesta itse Mustankorkea Oy:n osoittamaan tai tuottajayhteisön järjestämään vastaanottopaikkoihin tai tilaamalla itse erillisen noutopalvelun. Mustankorkea Oy:n tarjoamalle noutopalvelulle on jätetaksassa oma maksu. Kunnallisen jäteyhtiön lisäksi muutkin tahot voivat tarjota kuljetuspalveluita itse määrittelemällään hinnalla. Kun jätteenkuljetus on ammattimaista, kuljettajan on oltava hyväksytty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan tai kimppa-astiaan. Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu tällaista jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, kiinteistön haltijan on itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

13 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kiinteistön haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva yhdyskuntajäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanotto- paikkaan jätelain 41 §:n mukaan. Kunnan järjestämällä vastaanottopaikalla tarkoitetaan Mustankorkea Oy:n osittamia vastaanottopaikkoja. Tuottajavastuunalaiset jätteet toimitetaan tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Velvoite on asetettu, jotta jätteet ohjautuvat asianmukaisesti niille tarkoitettuun käsittelyyn.

3 LUKU Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

14 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Jätehuoltomääräyksissä veloitetaan jätteen haltija lajittelemaan materiaalina hyödynnettävät kierrätyskelpoiset jätteet, vaaralliset jätteet sekä muut säännöksessä mainitut kiinteistöllä syntyvät jätelajit energiana hyödynnettävästä sekajätteestä.

Kierrätettävien jätteiden lajitteluvollisuus koskee kaikkia kunnan jätehuoltojärjestelmään kuuluvia kiinteistöjä, siltä osin kuin eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräys kiinteistökohtaisesti tai alueellisessa keräyspisteessä. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisen kierrätystavoitteiden täyttymistä. Jätteet tulee lajitella ja toimittaa etusijajärjestyksen mukaisesti materiaalihyötykäyttöön, jotta säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Sekajätteestä on lajiteltava erilleen biojäte, joka tulee laittaa joko kiinteistökohtaiseen biojäteastiaan tai lähikiinteistöjen kanssa yhteiseen jäteastiaan. Biojäte voidaan myös kompostoida kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Sekajätteestä erikseen lajiteltavia pakkausjätteitä ovat kartonki-, muovi-, lasi- ja metallipakkausjätteet. Jätelaissa 49 a ja 49 b §:ssä on määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä. Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta järjestää kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen vähintään taajamien kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Kun keräys on järjestetty kiinteistökohtaisesti, laitetaan lajitellut jätteet kiinteistön jäteastioihin. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden keräys järjestetään alueellisissa keräyspisteissä, joita järjestää alueella Mustankorkea Oy sekä Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Paperijätteen jätehuolto ja keräys tulee järjestää jätelain 49 ja 50 §:n mukaisesti. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen alueellinen keräys.

Lajittelussa on noudatettava lajitteluohjeita, jotta kierrätettävät jätteet saadaan hyödynnettyä materiaalina. Pakkausjätteissä noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n internet-sivuilta www.rinkiin.fi. Mustankorkea Oy:n lajitteluohjeet ovat näiden ohjeiden kanssa yhtenäiset. Kartongin, lasin ja muovin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin keräykseen puolestaan otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli.

Muut tuottajavastuunalaiset jätteet, kuten paristot, akut, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä ajoneuvojen renkaat on lajiteltava erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Kun ne toimitetaan tuottajien vastaanottopaikkaan, ne saadaan ohjattua asianmukaiseen jatkokäsittelyyn.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräysten luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti, sillä nämä jätteet voivat aiheuttaa työturvallisuusrisikin sekä terveys- ja ympäristöhaittoja, jos ne laitetaan sekajätteen joukkoon.

Jätteiden sallitusta omatoimisesta käsittelystä, kuten puhtaan puun polttamisesta kiinteistön tulisijoissa sekä bio- ja puutarhajätteen kompostoinnista, on säännökset jätehuoltomääräysten 18 ja 19 §:ssä.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa 26 §:ssä määrän ja haitallisuuden vähentämiseen ja käsittelyyn liittyviä määräyksiä sekä erilliskeräysvelvoitteita asetuksen 27 §:ssä, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöllä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kotitalouden pienimuotoisesta omatoimisesta rakennus- ja purkutoiminnasta. Jos remontointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, jäte on silloin elinkeinotoiminnan jätettä, vaikka se on syntynyt kotitaloudessa.

15 § Sekajäte

Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jätelajit. Vaikka jätteet lajitellaan huolellisesti, syntyy kiinteistöllä aina myös sellaista jätettä, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä. Sen takia, määräyksen mukaan kaikilla kunnallisen jätehuollon järjestämisvastuun kiinteistöillä on oltava sekajätteelle kiinteistökohtainen jäteastia tai kimppe-astia.

Sekajäte ohjautuu energiahyödynnykseen. Tämän vuoksi sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä. Energiajätteen kerääminen on kiellettyä, koska päällekkäiset energiaksi hyödynnettävien jätteiden keräysjärjestelmät eivät edistä jätehuollon alueellista kehittämistä, kun kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä päätyy kunnan vastaanotto- ja käsittelypaikan ulkopuolelle.

Lasi, metalli, pienmetalli ja biojäte eivät sovellu jätevoimalaitoksessa poltettavaksi, joten niiden lajittelun merkitystä halutaan korostaa. Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) ja metallia ei sekajäteastiaan saa laittaa edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa vaivattomasti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai alueelliseen keräyspisteeseen. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli ja lasi kasvattavat tuhkan määrää ja metallipitoisuutta, kuluttavat laitteistoa sekä lisäävät tukosriskiä polttoaineen käsittelyssä. Biojäte sekajätteen joukossa aiheuttaa haittaa sekajätteen energiahyötysuhteeseen sekä aiheuttaa hyötyvoimalan laitteiden kulumista.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset pienet palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti. Sekajäteastiaan saa siis laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita ja yksittäisiä pieniä PVC-muovisia esineitä, sillä olisi kohtuutonta vaatia toimittamaan tällaisia pieniä eriä erikseen jätokeskukselle. Suuremmat erät on kuitenkin toimitettava Mustankorkea Oy:n osoittamiin vastaanottoaikkoihin, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa.

16 § Asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet

Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden avulla kierrättämisestä tehdään asukkaille vaivatonta. Lisäksi niiden kautta vaikutetaan energiahyötykäyttöön ohjautuvan sekajätteen koostumukseen.

Biojätteen lajitteluvuorokausi koskee kaikkia asuin kiinteistöjä. Jos kiinteistö ei kuulu biojätteen erilliskeräykseen, tulee biojäte kompostoida kiinteistöllä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Jätelaissa ei ole määritelty kiinteistön käsitettä. Näissä määräyksissä kiinteistöllä tarkoitetaan maapohjaa, kuten tonttia tai tilaa, sillä sijaitsevine rakennuksineen. Erilliskeräysvelvoitteiden noudattamisessa merkittävää on asuinhuoneistojen yhteenlaskettu lukumäärä kyseisellä tontilla tai tilalla. Pykälässä määritellyt huoneistorajat ovat velvoittavia myös silloin, kun saman taloyhtiön rakennukset sijaitsevat usealla eri tontilla. Vähintään viiden huoneiston kiinteistöillä asumisessa syntyvät kierrätettävät jätteet (biojäte, metalli, lasi- ja kartonki- ja muovipakkaukset) on lajiteltava kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt toimittavat kierrätettävät jätteet hyötykeräyspisteisiin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt voivat hankkia kierrätettävälle jätteille kiinteistökohtaiset astiat vain, jos kiinteistö sijaitsee keräysalueella.

17 § Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksessä annetut erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kunnan hallinto ja palvelutoiminnan kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja ja päiväkotia. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt on velvoitettu noudattamaan tätä pykälää.

Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu em. kiinteistöille siten, että erilliskeräys järjestetään aina, kun jätelajia kiinteistöllä syntyy. Erilleen kerättävät jätelajit ovat samat kuin 16 §:ssä eriteltyt jätteet. Erilliskeräyksen järjestämisessä on kuitenkin otettava huomioon, että jätteen kertymä on riittävä jäteastioiden vaaditut tyhjennysvälit huomioon ottaen. Erilliskeräys on oltava logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske elinkeinonharjoittajia, on huomattava, että jäteasetuksen 21 §:ssä vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyin edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys. Elinkeinonharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

4 LUKU Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

18 § Kompostointi

Määräyksellä varmistetaan biojätteen kompostoinnin asianmukaisuus, siten ettei siitä aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kompostoinnilla biojäte saadaan hyödynnettyä kiinteistöllä. Jätehuoltomääräyksillä mahdollistetaan biojätteen omatoiminen kompostointi, kun se tehdään jätehuoltomääräysten mukaisesti ja kompostorin ylläpitoon kiinnitetään huomioita. Väärin hoidetusta kompostorista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Elintarvike tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen ehkäisemiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin tulee erityisesti olla jyrä- ja haittaeläinsuojattu. Kompostorin tulee myös olla ilmastoitu, mutta ilmastointiaukkojen halkaisija ei saa olla yli 7 mm. Näin varmistetaan, ettei kompostoriin pääse haittaeläimiä. Jos biojätettä kompostoidaan talviaikaan (viikot 44–17), on kompostorin

oltava lämpöeristetty. Näin kompostoituminen pysyy käynnissä vuoden ympäri eikä komposti pääse jäätymään.

Jätehuoltomääräysten mukaisesti kompostorin tulee olla tarkoitukseen sopiva. Biojätteen kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai lantalassa. Jäteasetuksen 12 §:n mukaan kompostorin tulee olla tarkoitusta varten suunniteltu, suljettu sekä haittaeläinsuojattu. Kompostorin tulee myös olla valmistettu sellaisista aineista, joista ei ole haittaa ympäristölle.

Kiinteistöillä on edelleen käytössä kylmälaitteista tehtyjä kompostoreita, jotka eivät ole jätehuoltomääräysten mukaisia. Alkuperäisestä käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkalaitteet määritellään sähkö- ja elektroniikkaromuksi (valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta 519/2014). Sähkö- ja elektroniikkaromua pidetään lähtökohtaisesti vaarallisena jätteenä. Kylmälaitteesta tehdyn kompostorin rakenteisiin sisältyy ympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita. Vanhojen kylmälaitteiden rakenteissa on käytetty kylmä- eli jäähdytysaineena CFC-yhdisteitä (freoneja), jotka ovat otsonikerrokselle vaarallisia. Uudemmissa kylmälaitteissa CFC-yhdisteet korvanneet jäähdytysaineet eivät nekään ole ympäristölle vaarattomia. Vaikka kylmäaineita olisi otettu talteen, niitä on myös eristeissä, joista ne voivat päästä ympäristöön. Kylmälaitteista tehdyt kompostorit voivat näin ollen aiheuttaa ympäristöhaittoja.

Elintarvikejätteen tulee olla selvästi maaton ennen kuin se poistetaan kompostorista, jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi. Jos käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät elintarvikejätteet tavallisesti ehdi maata riittävästi tässä kompostorissa, vaan tyypillisesti tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori kompostimassan jälkikompostointia varten.

Bokashi-menetelmä ei ole yksin riittävä biojätteen käsittelyyn. Bokashi-menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun astiaan fermentoitumaan eli käymään hapettomassa tilassa. Tämän jälkeen Bokashista poistettu eloperäinen aines on vielä jälkikompostoitava jätehuoltomääräysten mukaisessa kompostorissa ennen kuin aineksen voi hyödyntää omassa puutarhassa.

Kuivakäymäläjätettä, lemmikkieläinten ulosteita ja pienpuhdistamolietettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty. Ulosteperäisen jätteen kompostointiaika on vähintään yksi vuosi. Kompostoinnin kesto lasketaan siitä, kun tuoretta käymäläjätettä ei enää lisätä kompostoriin. Lisäksi ulosteperäinen jäte vaatii jälkikompostoinnin, jonka aika on vähintään kaksi vuotta, jos kompostia käytetään syötävien kasvien kasvualustana.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä puutarhajätteen ominaisuudet ovat sellaiset, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Puutarhajätteen kuljettaminen puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille on kielletty, koska se aiheuttaa ympäristön rumentumista ja yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Toiminta on roskaamista ja voi aiheuttaa vieraslajien leviämistä luontoon. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava Mustankorkea Oy:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin.

Kompostoriin ei saa laittaa vieraslajeiksi luokiteltuja kasveja tai niiden osia, jotta ne eivät pääse leviämään kompostimullan mukana ympäristössä. Vieraslajeiksi luokitellaan kasvit, joiden siirtymistä luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella edesauttanut. Vieraslajit on lueteltu kansallisessa vieraslajiluettelossa (www.vieraslajit.fi). Vieraslajit voi hävittää sekajätteen mukana tai toimittaa asianmukaiseen käsittelypaikkaan.

Jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltomääräysten mukaan ilmoitus tehdään jätehuoltoviranomaisen ylläpitämää rekisteriä varten Mustankorkea Oy:lle, joka hoitaa tietoinen käsittelyn ja rekisteriin merkitsemisen. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti tai sähköisellä lomakkeella. Ilmoitus on annettava asetuksen mukaisesti vähintään kahden kuukauden kuluessa kompostoinnin aloittamisesta ja samoin kompostoinnin lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Kompostointi-ilmoitus on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein, vaikka muutoksia ei olisi tullut. Jos uutta ilmoitusta kompostoinnista ei tehdä, kompostointitieto poistetaan rekisteristä.

19 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on jätehuoltomääräyksissä kielletty. Tavalliset kiinteistökohtaiset tulisijat eivät sovellu jätteen polttamiseen. Kotioloissa jätteen poltossa syntyy alhaisen polttolämpötilan takia haitallisia päästöjä eikä jätteen täydelliseen palamiseen tarvittavia olosuhteita saavuteta. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyyshaittoja.

Puhtaan, kuivan, kylmäämättömän ja maalaamattoman tai muuten käsittelemättömän, käytöstä poistetun puutavaran sekä risujen ja oksien polttaminen on kuitenkin mahdollista samoin kuin paperin, pahvin ja kartongin käyttö vähäisinä määrinä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit), joiden epäpuhdas palaminen voi aiheuttaa nokipalon vaaran. Käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen sekä muovijätteiden poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

Jätteiden avopoltto on kiellettyä. Avopoltolla tarkoitetaan jätteiden polttamista tynnyreissä tai muissa vastaavissa astioissa. Avopolttona voidaan polttaa ainoastaan kuivia olkia, risuja, oksia, kantoja ja puhdasta puuta taajaman ulkopuolella, mutta tällöinkin on huomioitava, ettei toiminnalla saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Taajamissa, joissa asuu ja oleskelee paljon ihmisiä, ei edes tällaisten pihanhoitotöissä syntyvien jätteiden polttaminen ole sallittua. Palamisolosuhteet ovat lähes poikkeuksetta sellaiset, että haittoja esiintyy.

Rakennusten polttaminen paloviranomaisen harjoituskäytössä ei ole jätehuoltomääräyksiä koskeva asia, eikä vaadi jätehuoltoviranomaisen päätöstä poiketa määräyksistä. Rakennuksen polttamisesta päättää aina paloviranomainen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Poltossa syntyvä jäte on aina toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn.

20 § Jätteen hautaaminen, upottaminen tai johtaminen viemäriverkkoon

Jätteiden sijoittaminen maahan tai upottaminen vesistöön, myös jäälle vieminen, on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautaamisesta tai upottamisesta vesistöön voi aiheutua ympäristön pilaantumista.

Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti tuhkaamalla tai hautaamalla. Hautaaminen ei saa aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Lisäksi on otettava huomioon ympäristö- ja terveydensuojelulainsäädäntö. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Ruokavirastolta.

Jätevesiviemäriin liitettyjen jätemyllyjen käyttäminen on kielletty, koska ne voivat aiheuttaa ongelmia viemäriverkostossa. Myös ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, sillä se voi jähmettyä viemäreihin. Nestemäistä rasvaa ei voi laittaa myöskään biojätteen erillis-keräykseen tai sekajäteastiaan, vaan se on ensin kovetettava tai esimerkiksi imeytettävä paperiin. Pienet määrät ylimääräistä rasvaa voi kompostoida.

Käytöstä poistetun öljysäiliön jättäminen maahan ei ole jätehuoltomääräyksiä koskeva asia, eikä vaadi jätehuoltoviranomaisen päätöstä poiketa jätehuoltomääräyksistä. Asian ratkaisee ympäristönsuojeluviranomainen.

5 LUKU Jäteastiat ja niiden tyhjentäminen

21 § Jäteastiatyypit

Jätehuoltomääräyksissä edellytetään, että kiinteistön omistajalla tai haltijalla tulee olla käytössään kiinteistöllä riittävä määrä jäteastioita jätteiden keräämistä varten. Näin varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään- ja laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet.

Jäteastian on sovelluttava siihen kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua toimivasti ja turvallisesti jäteautoon. Jäteastian tilavuuden on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää ja astian on oltava aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Jäteastian ylitäyttö voi aiheuttaa roskaantumista. Kiinteistön jäteastian tilavuutta valittaessa on huomioitava, että jätemäärän vaihdellessa tulee jätteiden mahtuvat aina jäteastiaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä, että kierrätettäviä jätteitä varten varataan riittävästi astiatilavuutta. Näin kierrätettäviä jätteitä ei ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteeseen.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuvat standardin SFS-EN 840 -mukaiset pyörälliset ja tartuntakahvoin varustellut jäteastiat.

Kiinteistön haltijat tai omistajat vastaavat itse käsin siirrettävien jäteastioiden, syväkeräyssäiliöiden ja puristimien hankinnasta ja ylläpidosta. Kiinteistön haltijat tai omistajat vastaavat siitä, että jäteastiat tai -säiliöt lisälaitteineen soveltuvat koneelliseen kuormaukseen.

Määräyksessä on kielletty kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa vaijerikuormattavien vaihtolavojen, monilokeroisten astioiden, pikakonttien, pyörättömien käsin siirrettävien astioiden, jäteautoon tyhjennettävän kompostorin sekä jätessäkkilinjien käyttö. Pikakontteja tai vaijerikuormattavia vaihtolavoja ei saa käyttää niiden aiheuttaman työturvallisuusrisin vuoksi. Alle 120 litran jäteastiat ovat kiellettyjä, sillä ne eivät sovellu jäteauton nostolaitteeseen pienen kokonsa vuoksi. Jäteautoon tyhjennettävä kompostori sekä pyörättömät käsin siirrettävät astiat ja jätessäkkilinjat ovat kuormattaessa riski kuljettajien työturvallisuudelle, eivätkä ne sovellu jäteauton nostolaitteeseen, minkä vuoksi ne on korvattava muilla toimivilla ja turvallisilla jäteastioilla. Monilokeroiset jäteastiat ovat kiellettyjä, sillä niiden kuormaamiseen soveltuvaa kalustoa ei ole käytettävissä Mustankorkea Oy:n toimialueella.

Rullakoiden käyttö kartongin keräykseen on sallittua vain tilanteissa, joissa rullakkoon kerätään ainoastaan isokokoisia kartonkipakkauksia litistettyinä. Jos rullakoihin kerättäisiin myös muita jätteitä, kuten kartonkipakkauksia, jätteiden kuormaaminen jäteautoon olisi hankalaa ja jätteet leviäisivät helposti ympäristöön.

22 § Jäteastioiden merkitseminen

Jäteastiat on merkittävä kyseistä jätelajia osoittavalla merkinnällä, jotta sekä tyhjentäjällä että astian käyttäjällä on tieto, mitä jätettä kukin astia sisältää. Lisäksi tyhjennyksistä vastaavan tahon yhteystiedot on löydettävä jäteastioista tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat helposti nähtävissä. Jäteastiatarroja saa maksutta Mustankorkea Oy:ltä.

Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian esimerkiksi sellaisissa paikoissa, joissa on lähekkäin useiden kiinteistöjen jäteastioita. Astioiden merkitseminen on tarpeen kunkin kiinteistön astioiden tyhjennysrytmin ja laskutuksen oikeellisuuden varmistamiseksi.

23 § Jäteastioiden täyttäminen

Määräyksellä ohjataan sitä, että jäteastioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Samalla pyritään vähentämään jätteenkeräykseen liittyviä riskitekijöitä, jotka aiheutuvat keräysvälineiden vääränlaisesta täyttämisestä. Käsien siirrettäville jäteastioille sekä irtosäkeille on annettu myös enimmäispainorajat. Painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien, kuten biojäte tai lasi, keräykseen käytetään pieniä jäteastioita. Pienillä jäteastioilla tarkoitetaan enintään 240 litran jäteastioista. Jätteen ollessa erityisen painavaa astia pitää jättää vaajaaksi. Säännöksellä varmistetaan, ettei kuljettajan työturvallisuus vaarannu ja jätteet saadaan kuormattua ilman haittojen aiheutumista.

Jätteiden pitäisi aina mahtua kiinteistön jäteastioihin. Jos kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuva jäte ei yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu kokonsa tai määränsä puolesta jäteastiaan, se voidaan määräyksen mukaan tilapäisesti sijoittaa jäteastian välittömään läheisyyteen, josta se kuormataan jäteauton kyytiin. Jätteen haltijan on pakattava ylimääräinen jäte esimerkiksi vahvaan jätessäkkiin, siten että jäteauton kuljettaja saa sen yksin turvallisesti ja helposti kuormattua. Sellaisia jätteitä, joita kuljettaja ei voi yksin kuormata, kuten rikkoutuneita huonekaluja, ei voi jättää jäteastian viereen, vaan ne on kuljetettava jätehuoltomääräysten 12 §:n mukaisesti omatoimisesti Mustankorkea Oy:n osoittamaan vastaanottopaikkaan. Jos ylimääräistä jätettä on poikkeuksellisesti huomattavasti normaalia enemmän, on sen poiskuljettamisesta sovitettava etukäteen Mustankorkea Oy:n kanssa. Ylimääräisen jätteen keräyksestä peritään kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jätetaksan mukainen lisämaksu. Jäteastian viereen jätetty irtojäte tulee epäselvyyksien välttämiseksi merkitä selvästi poiskuljetettavaksi jätteeksi.

Määräyksessä kielletään biojäteastioissa biohajoavien suojasäkkien käyttö. Isot biojäteastioiden suojasäkit aiheuttavat ongelmia Mustankorkea Oy:n biojätteen käsittelyprosessissa. Suuret suojasäkit kiertyvät biojätteen esikäsittelyprosessin aikana murskan teräkselin ympärille heikentäen murskaustehoa. Kiertyessään suojasäkit myös venyvät ja kiertyvät kuljettimien rullien sekä akselien ympärille. Kiertyneet suojasäkit aiheuttavat jatkuvia syöttöhäiriöitä ja katoksia biojätteen esikäsittelyprosessissa. Reaktoreita on jouduttu puhdistamaan tiheämmin, joka aiheuttaa vuosittain suuria lisäkustannuksia. Yleisesti biojätteet kerätään kotitalouksien keittiöissä pieneen biojätepusseihin, joten biojätteet ovat pakattuja ennen niiden laittamista biojäteastiaan.

Näin ollen suuren suojasäkin käyttö ei ole välttämätöntä, vaan kaksinkertainen biojätteen pakkaaminen on turhaa. Mikäli biojäteastian pohjalle kertyy nestettä, on astiaan mahdollista tyhjentämisen jälkeen lisätä nestettä imevää biologisesti hajoavaa sidosainetta, kuten pehmytpaperia, sahanpurua tai turvetta, joka poistuu astiasta tyhjentämisen yhteydessä eikä ole haitaksi käsittelyprosessissa.

Määräyksessä on lueteltu ne aineet ja esineet, jotka on ennen jäteastian sijoittamista pakattava huolellisesti. Seka- ja biojätteet tulee erityisesti pakata, jottei jäteastia likaannu. Jäteastiaan soveltuvia jätteitä ei tarvitse pakata, jos ne eivät likaa jäteastiaa. Määräyksessä on myös lueteltu, mitä jätteitä ei saa laittaa lainkaan yhdyskuntajätteiden jäteastioihin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet ja nestemäiset jätteet. Mitään sellaista jätettä ei saa laittaa jäteastiaan, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle, vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa tai vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista. Osa luettelossa mainituista jätteistä aiheuttavat haittaa tai vaaraa myös loppukäsittelyssä. Määräyksellä pyritään varmistamaan jäteastian käyttäjän, jätehuollon toteuttajan ja ympäristön kannalta turvallinen sekä toimiva jätehuolto.

Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu astiaan soveltumaton jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

24 § Jäteastioiden tyhjennysvälit

Määräyksellä varmistetaan säännölliset ja riittävät tyhjennysvälit, jotka tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa ja varmistavat, ettei jätteistä aiheudu roskaantumista tai haittaa ympäristölle ja terveydelle. Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden.

Sekajäteastian tyhjennysväli vaatimuksia ei ole asetettu pelkästään jäteastian täyttymisen perusteella. Biojätettä kulkeutuu erilliskeräysvelvoitteesta huolimatta jonkin verran sekajäteastiaan esimerkiksi erilaisten ruokapakkausten mukana. Lisäksi sekajäte sisältää tyypillisesti erilaisia hygieniatuotteita. Sekajäteastian hajuhaitat johtuvat usein näistä edelle mainituista seikoista. Tyhjennysvälin on oltava riittävä, jotta hygieenistä haittaa tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Jäteastian kansi on aina pystyttävä sulkemaan. Jos jätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran tai korkeintaan 240 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidennykseen. Toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita.

Kiinteistöillä, joilla on 1–9 huoneistoa, biojätteen tyhjennysväli voi kesäaikana olla kaksi viikkoa ja talvella neljä viikkoa. Biojäteastian tyhjennysvälin on oltava riittävän lyhyt, jotta siitä ei aiheudu hajua tai hygieenistä haittaa.

Kartonki- ja muovipakkausten jäteastian tyhjennysväli voi olla kahdeksan viikkoa. Kartonki- ja muovipakkausten kertymä on suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita kierrätettäviä jätteitä tiheämmät. Kartonki- ja muovipakkaukset sisältävät tyypillisesti erilaisia elintarvikepakkauksia, jotka voivat sisältää pieniä määriä elintarvikejäämiä. Riittävän tiheällä tyhjennysvälillä varmistetaan jätteiden hyödyntämiskelpoisuus.

Lasi- ja metallipakkausten tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pitkä tyhjennysväli on mahdollinen, koska näiden jättejakeiden kertymä on tyypillisesti pieni ja materiaali on kohtalaisen helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista niin, ettei haittoja niin helposti aiheudu.

Ympärivuotisessa käytössä olevan vapaa-ajan kiinteistön jäteastioiden tyhjennysväli vaatimukset ovat samoja kuin vakituisen asunnon. Vain kesäaikana käytössä olevien kiinteistöjen jäteastia on tyhjennettävä vähintään kaksi kertaa kesäaikana ja näiden kahden tyhjennyksen väli voi olla kahdeksan viikkoa. Ylimääräisiä tyhjennyksiä on tilattava tarpeen mukaan, niin ettei jätettä jää jäteastiaan pitkäksi aikaa missään tilanteessa. Vapaa-ajan kiinteistön kesäkauden käytön loputtua syksyllä on varmistuttava, että jäteastia tulee ennen talvia tyhjennettyä. Jäteastiaan ei saa jäädä talveksi jätettä.

Jäteastian tyhjennysvälien mitoituksessa on otettu huomioon jätteiden lajitteluohjeet ja muut näiden jätehuoltomääräysten mukaiset säännökset, jotka koskevat kaikkia kiinteistöjä.

Jäteastian tyhjennysvälien mitoittamisessa huomioitavat seikat:

- Syntyvän jätteen määrä erikokoisissa kotitalouksissa
- Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet
- Hajuhaitat, ympäristöhaitat
- Jätteet mahtuvat astiaan ja jäteastian kansi on aina suljettavissa
- Jäteautonkuljettajan työturvallisuus
- Jätteiden väärinkäytön ehkäiseminen ja minimointi, esimerkiksi jätteiden polttaminen.
- Jätteenkuljetusreittien optimointi
- Tyhjennysvälien vaikutus jäteastian tyhjennys hintoihin

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa ajoreitit on suunniteltu siten, että reitityksessä on huomioitu sekä taloudelliset että ympäristölliset vaikutukset. Turhaa ajoa eri alueilla vältetään, joten alueet pyritään reitittämään siten, että koko alue pystytään keräämään tyhjennysvälien puitteissa samalla kertaa. Erityisesti haja-asutusalueella reitit ajetaan kahden, neljän tai kahdeksan viikon välein, jonka takia 3, 5, 6 tai 7 viikon tyhjennysvälit eivät ole mahdollisia.

Mahdollisuus sekajäteastian tyhjennysvälin pidentämiseen kahdeksaan tai kahteentoista viikkoon on perusteltua, kun syntyvän jätteen määrä on vähäinen ja jätteet lajitellaan tehokkaasti. Varsinkin muovi- ja kartonkipakkausten erilleen lajitteleminen vaikuttaa sekajätteen määrään. Tyhjennysvälin pidentämisessä on kuitenkin otettava huomioon riittävän astiakapasiteetin turvaaminen suhteessa talouden kokoon.

Asemakaavan ulkopuolella voidaan sallia pidennetty kahdeksan viikon tyhjennysväli lisäksi 1–8 henkilön kotitalouksille, joilla on käytössä yli 360 litran jäteastia. Harvaan asutuilla aluilla tyhjennysvälin pidennykset auttavat jätteenkuljetusreittien optimoinnissa ja vähentävät kuljetuksista aiheutuvaa ympäristöhaittaa. Haja-asutusalueella tiestön kunto erityisesti kelirikon aikana vaikuttaa myös kuljetusten järjestämiseen, jolloin pidempi tyhjennysväli on perusteltu.

Tarkkaa tietoa yksittäisten kotitalouksien tuottamasta jätemäärästä ei ole saatavilla. Talouden koko vaikuttaa tyypillisesti syntyvään jätemäärään. Myös muut tekijät vaikuttavat syntyvään jätemäärään, kuten elintavat, panostaminen jätteen synnyn ehkäisyyn ja lajitteluun. Nämä tekijät ovat hankalammin todennettavissa ja yksilöitävissä. Tämän vuoksi rajausta on perusteltu henkilö- ja asutusmäärällä. Laskennallinen yhden henkilön tuottama jätemäärä voidaan arvioida alueella syntyvän

kokonaisekajätämäärän perusteella. Laskennallisesti yhden henkilön tuottama sekajätämäärä lajittelun jälkeen on noin 7,5–10 litraa viikossa. Tarkalla lajittelulla voi päästä myös 5 litraan syntynyttä sekajätettä henkilö kohti viikossa.

25 § Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää korkeintaan kolmen vuoden määräajaksi vakituksessa käytössä olevalla kiinteistöllä, jos kiinteistö on kokonaan käyttämätön (esim. terveydelliset syyt, kiinteistön laaja peruskorjaus tai ulkomailla asuminen määräajan). Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syy perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön. Keskeytystä ei voida myöntää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskeluaan tai yövytään, jolloin jätettä voi syntyä. Vapaa-ajan kiinteistöllä oleminen ei ole perusteltu syy keskeyttää vakituisen asunnon jätehuoltoa.

Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympäri vuoden käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla, jos ne ovat tietyn ajanjakson kokonaan käyttämättä. Vapaa-ajan kiinteistöjen kiinteistökohtaisille jäteastioille voidaan hakea keskeytystä vain jätehuoltoviranomaiselta, mikäli rakennuksessa on todistettavasti menossa laaja peruskorjaus, joka estää kiinteistön käytön.

Keskeytyksen kestäessä korkeintaan kuusi kuukautta asiasta sovitaan Mustankorkea Oy:n kanssa. Tätä pidemmät keskeytykset myöntää jätehuoltoviranomainen, koska keskeytyksen syy tulee tällöin perustella tarkemmin sekä jätehuollon asianmukaista toteutumista voidaan seurata.

26 § Kunnossapito ja pesu

Jätteenkuljetuksen, jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisemisen vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineiden kunnossapidosta ja pesusta. Keräysvälineen kunnossapito on olennainen osa jätehuoltoa. Jäteasetuksen 10 §:n mukaisesti keräysväline ei saa aiheuttaa terveydellistä haittaa, ympäristöhaittaa eikä työturvallisuusriskiä käyttäjille tai kuljettajille. Jäteastian haltijan tulee huolehtia jäteastian asianmukaisesta kunnosta.

Yli 5 viiden huoneiston kiinteistöt tai kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt voivat halutessaan tilata jäteastioilleen omakustanteisesti ylimääräisiä pesuja muilta palveluntarjoajilta, esimerkiksi huoltoyhtiöiltä.

6 LUKU Jätteen keräyspaikat

27 § Jäteastian sijoittaminen

Jätteenkeräyksen toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi on annettu määräyksiä jäteastioiden sijoittamisesta. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jätteiden keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten keräysvälineet on pystyttävä tyhjentämään kaikkina vuodenaikoina eikä niiden tyhjentämisestä saa aiheutua vaaraa tai haittaa tyhjentäjälle, kiinteistön muille käyttäjille, liikenteelle tai ympäristölle. Hankalat olosuhteet hidastavat keräystä ja lisäävät tapaturmariskiä.

Ajoväylien tulee olla riittävän kantavia. Kiinteistöllä sijaitsevan ajoväylän tulee kantaa tieliikennelain sallimat ajoneuvojen painot (Tieliikennelaki 729/2018 § 117, liite 6.3). Jäteauton paino kuormattuna on noin 20–30 tonnia. Ajoväylän tulee olla riittävän leveä ja esteetön. Tien profiilin ja leveyden on mahdollistettava riittävä näkyvyys, jotta muiden tiellä liikkujien turvallisuus voidaan turvata raskaalla ajoneuvolla ajaessa. Tien vierellä oleva puusto ei saa ylettyä ajoradalle, jotta se ei haittaa näkyvyyttä. Ajoväylällä ei saa olla maanpinnasta nousevia korkeita maamuodostumia, kiviä eikä syviä monttuja. Ajoväylän reunassa ei saa olla ajoväylän isoja kiviä.

Jäteastioille johtavan kulkuväylän tulee olla riittävän leveä ja esteetön, jotta jäteastioita voidaan siirtää ilman asiakkaan omaisuuden vahingoittamisen riskiä. Keräyspaikkaa järjestettäessä on otettava huomioon, että jäteauton tarvitseman ajoväylän leveys on oltava vähintään 4 metriä. Jäteauto tarvitsee kulkukorkeutta sekä tilaa kaarteissa myös 4 metrin verran. Jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Mikäli keräysvälineet on sijoitettu päättyvän ajoväylän varteen, on jäteautolle oltava kääntömahdollisuus keräysvälineiden läheisyydessä. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen noin 20 x 20 metriä laajuisen alueen. Jäteauto pitää pystyä pysäköimään turvallisesti tyhjennyksen ajaksi, jotta turvataan kuljettajan sekä muiden tielläliikkujien turvallisuus.

Jätesäiliöiden tyhjennyksiä ei suoriteta jalkakäytäviltä tai kevyen liikenteen väylillä, tai niiden kautta ajaen, ellei väylää ole erikseen merkitty huoltoajolle sallituksi. Tieliikennelain mukaan ajoneuvon kuormaaminen ja kuorman purkaminen jalkakäytävällä tai kevyen liikenteen väylällä on sallittu vain, jos pysäyttämiseen ei ole käytettävissä muuta sopivaa paikkaa ja pysäyttämiseen on pakottavia syitä.

Mikäli jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Tienpitäjä vastaa, että tie kestää jäteauton painon ja tie on turvallinen jäteautolla liikkua. Kelirikko- tai rospuutosta johtuvien painorajoitusten aikana tienpitäjän tulee osoittaa lupa kuljetusten suorittamiselle liikennemerkein tai antamalla kirjallisen luvan Mustankorkea Oy:lle. Jos tielle ei voida väliaikaisesti ajaa, keräyspaikka tai jäteastiat on tuotava paikkaan, josta jäteastiat voidaan tyhjentää. Muutoin jätteet voivat jäädä pitkäksi aikaa kiinteistöille ja aiheuttaa haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jos yksityistie ei kestä lainkaan jäteautolla ajoa tai sitä rajoitetaan pitkänä ajanjaksoina, on keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa järjestettävä muualle kantavan ja esteettömän kulkuyhteyden varrelle.

Jäteautonkuljettaja tekee aina arvion siitä, onko ajoväylää tai keräyspaikalle johtavaa tietä turvallista ajaa. Kuljettaja on velvollinen jättämään tyhjennyksen tekemättä, mikäli tien kunto on niin heikko tai olosuhteet muutoin niin haastavat, että tyhjennyksen suorittaminen voi aiheuttaa turvallisuusriskin. Mikäli on epäselvää täyttääkö tie vaadittuja ominaisuuksia tai voiko ajoväylälle ajaa jäteautolla jätteitä noutamaan, asian ratkaisee Mustankorkea Oy.

Jätehuoltomääräysten lisäksi jätteen keräyspaikkaa ja sen sijoittamista koskien on otettava huomioon rakentamiseen liittyvä lainsäädäntö ja täydentävät määräykset.

28 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka tai jäteastiat on lukittu. Määräyksen mukaan lukituksessa on käytettävä kaksoispesällistä lukkoa niin, että toiseen pesään sopii jätehuollon yleisavain. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää seinään upotettavaa

avainsäilöä tai numerokoodilukitusta. Tarkoituksena on, ettei kuljettajien tarvitse kuljettaa mukanaan lukuisia eri avaimia, vaan kuljettajat voivat käyttää yhtä tai korkeintaan muutamaa sarja-avainta. Lukko tulee sijoittaa keräyspaikkaan siten, että se on helposti avattavissa. Näin nopeutetaan jätteen keräystä ja vähennetään oikeanlaisen avaimen puuttumisesta aiheutuvia viivytyksiä tyhjennyksissä.

29 § Jätekuilut

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisemisen vuoksi on annettu määräyksiä jätekuiluista.

30 § Alueelliset keräyspaikat

Alueellisia jätteiden keräyspaikkoja koskevat määräykset ovat voimassa sekä Mustankorkea Oy:n että tuottajien järjestämällä alueellisilla keräyspisteillä. Määräyksillä ohjataan keräyspisteitä käyttäviä sekä keräyspisteiden ylläpitäjiä. Jätelain 13 §:n mukaan jätteiden vastaanotto- paikkojen käyttöä koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden noudattaminen on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä jätteiden lajittelun ja hyötykäytön onnistumiseksi.

Asetetuilla vaatimuksilla keräyspisteitä käyttäville varmistetaan, ettei keräyspaikoille tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole keräyspisteellä varattu tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle.

Keräyspisteiden ylläpitäjille on asetettu vaatimuksia keräyspisteenpitoon ja jäteastioiden tyhjentämiseen, jotta voidaan estää terveyshaitat, ympäristön likaantuminen sekä roskaantuminen. Alueellisissa keräyspisteissä on oltava pisteestä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta keräyspisteen käyttäjät voivat ilmoittaa ongelmatilanteista, kuten ylitäysistä jäteastioista.

7 LUKU Jätteenkuljetus

31 § Kuormaaminen ja kuljettaminen

Määräyksessä on asetettu sallitut ajat jätteiden kuormaukselle. Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Jätehuoltomääräyksissä annettua sallittua aikaväliä jätteenkuormaukselle ei pidetä sellaisena erityisen häiritsevänä meluna, joka olisi ympäristönsuojelumääräysten vastaista. Määräyksellä rajoitetaan kuormauksesta aiheutuvaa melua erityisesti yöaikaan, jolloin asuinkiinteistöillä on tarvetta alhaiseen melutasoon unen ja levon vuoksi.

On perusteltua, että tyhjennystyön aloittaminen on mahdollista riittävän aikaisin, jotta jätteenkuljetusten ajoreittien suunnittelussa voidaan huomioida riittävällä tavalla erityisesti tyhjennystyön kannalta kaikkein haastavimmat kohteet.

Säädetyillä keräysajoilla voidaan tehostaa työn suunnittelua ja optimointia, kaluston hallintaa, käyttöastetta ja mahdollistaa tasalaatuinen, yhtenevä palvelu kustannus- ja ympäristötehokkaalla tavalla. Kuormausaikoja määriteltessä otetaan huomioon paikalliset tarpeet, jotka riippuvat kuljetusten logistiikasta.

Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan riittävällä tasolla myös viikonloppuisin ja pyhien aikaan. Varsinkin jos useampi pyhäpäivä sattuu peräkkäin, kuten esimerkiksi pääsiäisen aikaan. Kuormaamisen salliminen viikonloppuisin ja arkipyhinä helpottaa myös kuljetusten tehokasta suunnittelua sekä mahdollistaa elinkeinoelämän ja viikonloppuisin järjestettyjen yleisötilaisuuksien jätehuollon toimivuuden.

Tavallisesti jätteiden kuljetukset hoidetaan arkisin ja lauantaisin, mutta poikkeuksellisesti kuormaamista voi olla tarvetta tehdä myös sunnuntaisin, pyhinä sekä arkipyhinä. Jätteenkuljetuksia ei tehdä Mustankorkea Oy:n toimesta lainkaan uudenvuodenpäivänä, pitkäpäperjantaina, vapupäivänä, juhannuspäivänä, itsenäisyyspäivänä ja joulupäivänä. Muina pyhinä kuormaamista voidaan tehdä määräysten mukaisten aikojen puitteissa. On tärkeää, että tarpeen vaatiessa pyhinäkin voidaan ajaa riittävän pitkät vuorot, jotta tarvittavat kuljetukset saadaan hoidettua kattavasti ja jätteenkuljetusryttäjien käytännön työ saadaan hoidettua ilman erityisjärjestelyjä. Sunnuntaina tai pyhäpäivinä tehdyt kuormaukset koskevat vuosittain vain yksittäisiä päiviä.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisvelvoitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn. Lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan. Jäteasetuksessa on tarkennettu sitä, mitä tietoja siirtoasiakirjassa tulee olla kirjattuna.

32 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä mukaan jätteenkuljettajalla on velvollisuus ilmoittaa tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista. Velvoitteita on tarkennettu jäteasetuksessa sekä jätehuoltomääräyksissä. Määräyksen mukaan jätteenkuljettajan on luovutettava jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäin ja jätelajeittain eriteltyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä neljännesvuosittain.

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen tiedot ovat jätehuoltoviranomaisen käytössä jatkuvasti ja ajantasaisena Mustankorkea Oy:n ja jätehuoltoviranomaisen yhteisesti käyttämän jätetietorekisteriohjelmiston vuoksi. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa olevien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetustiedot tyhjennyksien tietoja kuljetusryttäjät toimittavat jätehuoltoviranomaiselle vuosittain. Tiedot tulee toimittaa sähköisessä muodossa, jotta tietojen siirtäminen olisi mahdollisimman tehokasta. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikein niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua. Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, eikä tietojen toimittaminen edellä mainitulla tavalla ole kuljettajille kohtuutonta.

Jätehuoltoviranomainen voi tarkastella saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetustietoja suoraan SIIRTO-rekisterin kautta. SIIRTO-rekisteri on Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä rekisteri sähköisten siirtoasiakirjojen tiedoista. Mikäli saostus- ja umpisäiliölietteiden siirtoasiakirjatiedot on kuljetusryttäjän toimesta toimitettu SIIRTO-rekisteriin, ei tietoja tarvitse jätelainsäädännön mukaisesti erikseen toimittaa jätehuoltoviranomaiselle. Kuitenkin mikäli kuljetustietoja ei saostus- ja umpisäiliö lietteiden siirtoasiakirjoista toimiteta SIIRTO-rekisteriin, tulevat tiedot toimittaa jätehuoltoviranomaiselle määräyksessä määritellyllä tavalla. Jätehuoltoviranomainen voi myös pyytää sellaisia siirtoasiakirjatietoja, jotka on puutteellisina toimitettu SIIRTO-rekisteriin.

Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Saostussäiliöt sekä vastaavat säiliön voidaan tyhjentää kahden vuoden välein kiinteistöillä, joiden käyttö on erityisen vähäistä tai jota ei käytetä ollenkaan. Vähäisellä käytöllä tarkoitetaan esimerkiksi vain kesäaikana käytettäviä vapaa-ajan kiinteistöjä. Vähäisellä käytöllä lietteitä syntyy vähäisiä määriä, jolloin tyhjennysväli voi olla harvempi. Kahden vuoden tyhjennysväli vähäisellä käytöllä oleville kiinteistöille ei saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle.

Umpisäiliöt tulee tyhjentää vasta niiden täytyessä. Umpisäiliöiden tarkoitus on pitää jätevedet sisällään, joten taloudellisinta on suorittaa tyhjennys, kun säiliö on täytynyt. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä. Umpisäiliön kunnan tarkastaminen on kätevää tehdä säännöllisesti samalla kun säiliö tyhjennetään.

Hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakkoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa.

35 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Lietesäiliöiden ehjyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tyhjennysten onnistumisen kannalta, on tarpeen määrätä säiliöiden kunnossapidosta ja saavutettavuutta tyhjennettäessä. Määräys kohdistuu pääosin kiinteistön omistajaan tai haltijaan. Tyhjennusedellytyksistä kiinteistöllä vastaa viimekädessä kiinteistön omistaja, sillä edellytysten täyttäminen voi vaatia esimerkiksi puiden kaatoja tai muita isohkoja muutostöitä kiinteistöllä. Tyhjennystä koskevien mahdollisten ohjeiden antamisesta voi vastata parhaiten kiinteistöllä asuva tai sitä käyttävä henkilö. Määräys koskee tyhjentäjää lietesäiliön kannan huolellisen sulkemisen osalta tyhjennyksen jälkeen.

Saassa tai muutoin vailla tieyhteyttä olevien kiinteistöjen lietetyhjennykset ovat usein haasteellisia järjestää. Jos kiinteistön haltija ei voi järjestää yleisesti käytössä olevalle kalustolle kulkuyhteyttä kiinteistölle, on kiinteistöllä käytettävä jätevesijärjestelmää, jonka lietesäiliö tyhjennetään laitevalmistajan käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti itse ja säiliöistä poistettu jätevesiliete käsitellään omatoimisesti jätehuoltomääräysten mukaisesti.

36 § Jätevesilietteen omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan tietyin edellytyksin pienimuotoinen lietteen omatoiminen käsittely. Lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista, kun liete käytetään lannoitustarkoituksessa pellolla tai vähäiset lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Pienimuotoiseen omatoimiseen lietteen käsittelyyn piiriin on mahdollista ottaa myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön lietteet. Käsittelyn on kuitenkin oltava pienimuotoista, sillä jätelaki ei mahdollista muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella. Jätevesilietteiden omatoimisella käsittelyllä mahdollistetaan lietteiden sisältämien ravinteiden hyötykäyttö lähellä lietteiden syntypaikkaa. Tarkemmat tiedot omatoimisesta käsittelystä tulee pyydettäessä toimittaa jätehuoltoviranomaiselle tai ympäristönsuojeluviranomaiselle asianmukaisen jätehuollon toteutumisen seuranta ja valvontaa varten.

Omatoimisesta käsittelystä on tehtävä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot, joilla voidaan arvioida omatoimisen käsittelyn asianmukaisuus. Kun jätehuoltoviranomainen on käsitellyt ilmoituksen jätevesilietteen omatoimisesta käsittelystä, on ilmoitus

voimassa viisi vuotta, minkä jälkeen ilmoitus on uusittava. Ilmoitus on määräajan jälkeen uusittava, vaikka käsittelyssä ei olisi tapahtunut muutoksia. Määräaika on asetettu, jotta omatoimisesti lietteitä käsittelevien kiinteistöjen tiedot pysyvät ajan tasalla. Omatoimisen käsittelyn asianmukaisuutta saadaan myös määräajan myötä seurattua. Hyväksytyt ilmoitukset lietteen omatoimisesta käsittelystä annetaan tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Lietteiden omatoiminen käsittely peltolannoituksessa on mahdollista, kun jätevesilietteet levitetään asianmukaisesti käsiteltynä omassa hallinnassa olevalle pellolle. Edellytyksenä on, että peltoa viljellään aktiivisesti ja jatkuvasti osana maatalouden harjoittamista. Omassa hallinnassa olevalla pellolla tarkoitetaan joko omassa omistuksessa olevaa tai omaan käyttöön vuokrattua peltoa. Lietteiden levitykseen tulee myös olla asianmukainen kalusto, jolla levitys peltoon saadaan toteutettua. Lietteiden levittäminen on kiellettyä pohjavesialueella sijaitseville pelloille ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Jätevesiliete tulee aina hygienisoida ennen lietteen käyttämistä lannoitustarkoituksessa pellolla. Lietteiden stabilointi sammutetulla kalkilla on yleinen lietteen käsittelyyn soveltuva menetelmä. Kalkistabiloinnissa lietteen pH-arvo nostetaan kalkin avulla riittävän korkealle tasolle, jotta voidaan varmistua, että lietteen sisältävät bakteerit ja taudinaiheuttajat ovat lietteestä tuhoutuneet. Taudinaiheuttajat eivät pysty elämään tai lisääntymään korkealla yli 12 pH tasolla. Kun stabiloidun lietteen pH-arvo on ollut yli 12 kahden tunnin ajan, on liete hygienisoitu siten, että se voidaan levittää pellolle.

Jätevesilietettä saa käyttää lannoitteena ainoastaan sellaisella viljelymaalla, jossa kasvatetaan esimerkiksi viljaa, sokerijuurikasta, öljykasveja tai muita sellaisia kasveja, joita ei käytetä ravinnoksi tuoreena, syömällä maanalainen osa tai eläinten rehuksi. Nurmelle lietettä saa levittää perustettaessa nurmi suojaviljan kanssa ja multaamalla liete. Viljelymaalla, jolla on käytetty kalkistabiloitua lietettä, saa viljellä perunaa, juureksia, juuri- ja yrttimausteita tai vihanneksia aikaisintaan viiden vuoden kuluttua lietteen käytöstä. Jätevesilietteiden levitysmäärät ja käsittelyn tiedot on merkittävä peltoalaa koskevaan lohkokohtaiseen kirjanpitoon. Tarkempia määräyksiä ja ohjeita jätevesilietteiden käyttämiseen lannoitustarkoituksessa saa Ruokavirastolta www.ruokavirasto.fi

Käytettäessä jätevesilietteitä lannoitustarkoituksessa, on jätteen sääntelyn lisäksi otettava huomioon kulloinkin voimassa oleva lannoituslainsäädäntö sekä jätevesilietteiden maatalouskäyttöä koskeva lainsäädäntö. Lietteiden käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitelakia (711/2022), nitraattiasetusta (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011, päivitetty 12/18) ja muita lannoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä tai täydentäviä määräyksiä.

Käsittelyn lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan karjanlannan sekaan. Karjanlannan sekaan sekoitettuna koko liete-erä tulkitaan ihmisperäiseksi jätevesilietteeksi, jolloin siihen tulee soveltaa ihmisperäisen jätevesilietteiden viljelyrajoituksia. Sen vuoksi käsitellyn ihmisperäisen lietteen sijoittaminen peltoon erikseen on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijointipaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Kiinteistöllä syntyvät vähäiset lietteet ovat määräyksen mukaan mahdollista käsitellä kompostoimalla ne omatoimisesti kiinteistöllä. Lietteiden määrän katsotaan olevan lähtökohtaisesti vähäinen, jos sitä syntyy vähemmän kuin 20 litraa tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa. Käytännössä tätä säännöstä voidaan soveltaa lähinnä vapaa-ajan kiinteistöillä,

jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn näiden jätehuoltomääräysten mukainen kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin pienpuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Lietepussin kompostointi edellyttää, että kompostointi on myös laitevalmistajan ohjeen mukaista. Vähäisten lietteiden omatoimisesta käsittelystä kompostoimalla tulee tehdä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle samoin edellytyksin kuin muussakin lietteen omatoimisessa käsittelyssä.

Fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Saostus- ja umpisäiliöiden tai muiden vastaavien järjestelmien jätevesilietettä tai jätevesiä ei saa levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä on jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9 LUKU Roskaantumisen ehkäiseminen

37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksien asianmukainen jätehuolto ehkäisee roskaantumista ja edistää syntyvien jätteen lajittelua ja hyötykäyttöä. Yleisötilaisuuden järjestäjällä on jätelain mukainen velvollisuus huolehtia tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan hankkimalla sinne tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Jätehuoltoon liittyvä tiedotus ja neuvonta on järjestäjän vastuulla. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite on edellytyksenä asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta, sillä tilaisuuksissa syntyy usein merkittäviä määriä kierrätykseen soveltuvaa jätettä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi edellyttää tapahtumanjärjestäjää toimittamaan jätehuoltosuunnitelman, varsinkin ulkona järjestettävistä suuremmista yleisötilaisuuksista. Suurilla yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan esimerkiksi tilaisuuksia, joihin arvioidaan osallistuvan yli 2000 henkilöä vuorokauden aikana. Tapahtuman järjestäjän on esitettävä jätehuoltosuunnitelma kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkua.

Yleisötilaisuuden siivoamisvelvollisuudesta on määrätty siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat sosiaalisissa verkostoissa ilmoitetut tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon tietoverkossa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Määräyksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelain mukaista roskaamiskieltoa on määräyksessä korostettu kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi velvoitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä. Yleisillä

alueilla olevat jätteasiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, joten määräys koskee myös näitä muita tahoja, kuten tienpitäjiä.

10 LUKU Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallisia jätteitä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisen jätteen varastointi väliaikaisessa paikassa voi aiheuttaa haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Jätehuoltomääräykseen on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta ennen jatkovastaanottoon toimittamista koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jätteistöitä tai kontteja.

Vaaralliset jätteet vaativat ominaisuuksiensa vuoksi erityiskäsittelyä. Määräyksellä pyritään varmistamaan vaarallisten jätteiden ohjautumista asianmukaiseen vastaanottoon ja käsittelyyn. Vaarallisten jätteiden asianmukainen lajittelu ja merkitseminen ovat tarpeen jätteiden käsittelystä aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi. Vaarallisten jätteiden pakkaaminen alku- peräispakkaukseen kertoo parhaiten vaarallisen jätteen laadun.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo- ja räjähdysherkkiä jätteitä-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat mm:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- torjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa eikä muihin aineisiin tai jätteisiin. Jätelainsäädännön mukainen vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuus tuodaan esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä, sillä tämä on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jätteistöihin tai alueellisiin keräyspisteisiin.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä säädetään, jotta jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa niin jätteen haltijalla kuin jätteen vastaanottajalla. Riittävän tunnistuksen avulla jäte osataan ohjata vastaanottoa paikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Turvallisuussyistä vaarallisia jätteitä ei pidä koskaan pakata etenkään elintarvikepakkauksiin. Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä säädetään jättesäätöasetuksen 8 ja 9 §:ssä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava niille erikseen järjestettyihin vastaanottoaikoihin. Kunnan on jätelain 32 §:n mukaisesti järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Sen takia näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet on määrätty toimitettavaksi kunnallisen jäteyhtiön järjestämiin vastaanottoaikoihin. Jos maa- ja metsätaloudessa syntyvä vaarallisen jätteen määrä on niin suuri, ettei vastaanottoaikaan ole kapasiteettia sen vastaanottamiseen, voidaan katsoa, ettei kyse ole kohtuullisesta jättemäärästä. Mustankorkea Oy on järjestänyt vaarallisten jätteiden vastaanoton muun muassa jätekeskuksessa ja pienjäteasemalla, joissa vaaralliset jätteet otetaan vastaan kontteihin. Lääkejätteet voidaan toimittaa myös apteekkeihin, joiden kanssa Mustankorkea Oy on sopinut vastaanotosta.

Paristot ja pienlaitteiden akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa olevaan keräykseen.

Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien virastojen, sairaaloiden ja terveysasemien sekä koulutuslaitosten on toimitettava vaaralliset jätteet sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vaarallisten jätteiden vastaanottamiseen. Sama velvoite koskee myös elinkeinonharjoittajia.

40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Vaarallisten jätteiden varmaton käsittely, keräys ja varastointi voi aiheuttaa vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Vaarallisia jätteitä tulee säilyttää turvallisesti asianmukaisissa astioissa, lukitussa tai valvotussa tilassa. Kiinteistön omistajan tai haltijan tulee tiedottaa keräyspaikan käyttäjille sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä, jotta vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

41 § Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät jätteet. Erityisjäte velvoitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä annetaan määräyksiä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

11 LUKU LUKU Muut määräykset

42 § Tiedottamisvelvoite

Kiinteistön omistajalle tai haltijalle määrätään tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville. Tiedottamisvelvollisuudella varmistetaan jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta. Kiinteistön omistajalla tai haltijalla on velvoite seurata muun muassa, että jätteiden keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

43 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisellä olevat seuraamukset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §). Jätehuoltomääräysten valvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ELY-keskuksille. Lähtökohtaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo jätehuoltomääräysten noudattamista. Jätelain yleinen valvonta ja jätteenkuljettajien valvonta kuuluvat ELY-keskukselle. Jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisemisestä säädetään myös terveydensuojelulaissa, jolloin jätteistä aiheutuvan terveyshaitan valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimivaltaan.

Ensisijaisesti valvontavastuu on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla. Ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kaikkia toimijoita ja jätehuoltomääräysten toteutumista kokonaisuudessaan. Jos kyseessä on useamman kunnan alueelle ulottuvat ympäristövaikutukset, myös ELY-keskukset valvovat määräysten toteutumista. Valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa valvontamääräyksiä jätehuoltomääräysten rikkomisesta ja käyttää tehosteena hallintopakkoa, kuten uhkasakkoa, teettämisuhkaa tai keskeyttämisuhkaa. Valvova viranomainen voi myös tehdä tutkintapyyntöä poliisille.

44 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuoltoviranomainen voi yksittäisestä tapauksessa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeukselle on oltava jokin erityinen, perusteltu syy. Poikkeus voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa. Poikkeaminen ei saa vaarantaa myöskään jätteenkuljettajan, palvelun käyttäjän tai muiden henkilöiden turvallisuutta. Jos on epäselvyyttä siitä, voiko poikkeamisesta aiheutua ympäristöhaittoja, jätehuoltoviranomainen pyytää lausunnon ympäristönsuojeluviranomaiselta ennen asian ratkaisemista.

Kuntalaisten yhdenvertaisen aseman turvaamiseksi aikaisemmin myönnetty poikkeuspäätökset voidaan ottaa uudelleen tarkasteluun olosuhteiden (esimerkiksi asemakaavoituksen) muuttuessa. Toistaiseksi voimassa olevat päätökset voidaan ottaa uudelleen käsittelyyn aikaisemman päätöksen perusteiden muuttuessa jätelainsäädännön ja jätehuoltomääräysten nojalla. Tarkastelun jälkeen poikkeamispäätöksistä tehdään uusi päätös.

45 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaan voimaan x.x.xxxx ja niillä kumotaan aiemmin voimassa olleet jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta kuntalain 143 §:n mukaisesti.

46 § Siirtymäsäännökset

Jätehuoltomääräysten 18 §:ssä on kielletty jatkossa biojätteen kompostointi lantaloissa sekä käytöstä poistetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista tehdyistä kompostoreissa. Kiinteistöille, joita kyseiset veloitteet eivät ole aikaisemmin koskeneet, on määritelty määräyksiin siirtymäsäännökset, jotta kiinteistöjen haltijat tai omistajat voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin sekä tehdä kohtuudella tarvittavat muutokset.

